

EL PROGRESO DEL PIRINEO

La Josefina Ribé ens arriba amb els aires de El Pont de Suert, franca i espontània, i se'ns presenta com una dona que, a part de ser al capdavant d'un negoci poc corrent entre les senyores, té un àmbit d'acció que també se surt de la norma; empresària privada i de l'administració, estendard de les causes locals: **“Des de fa vint-i-dos anys dirigeixo el negoci que el meu marit havia portat en vida, una empresa de distribució elèctrica fundada el 1902 que ha evolucionat des de llavors però sempre amb el mateix nom, El Progreso del Pirineo.”**

Aquest títol tan pintoresc ens porta imatges de la comarca de l'Alta Ribagorça de principis de segle, amb una centraleta que proporcionava llum a capital i rodalies. Avui, és clar, les línies elèctriques arriben arreu; les grans empreses del sector s'han quedat amb l'aigua a canvi de tractes amb les petites centrals. Tota aquesta història la Josefina no la va viure com a filla hereva, sinó com a muller d'empresari: **“Jo sóc lleidatana, però en casar-me vaig anar a viure a El Pont de Suert, perquè el meu marit era el responsable de l'empresa. De jove em vaig quedar vídua, amb tres fills en edat d'estudiar, i bé havia de tirar endavant, així que em vaig posar al lloc del meu marit.”**

L'empresària és el prototip de mestressa catalana, de tarannà emprenedor i obstinat, si cal, i capaç d'adreçar tot allò que es proposa; el seu primer pas dins el món empresarial, però, el deu al seu marit: **“He agraït mil vegades al meu marit que insistís que jo col·laborés en la direcció de l'empresa i que em fes estudiar, en una època en què poques dones ho feien. Vaig iniciar una carrera tècnica que em va aportar coneixements valuosíssims a l'hora de tractar assumptes elèctrics. Almenys quan es discutien caigudes de tensió sabia de què es parlava.”**

Altes i baixes de llum, supervisió de les xarxes elèctriques..., tot això que avui sembla tan natural per a la Josefina no ho era pas tant, al principi: **“Jo, que havia començat a la central enganxant segells i fent rebuts, vaig haver d'agafar el ritme. De primer vaig passar-ho molt malament, és clar, només pensava com solucionaria el meu marit això i allò, però un bon dia em vaig adonar que no ho endevinaria mai del tot, allò que hauria fet el meu marit, i que havia de ser jo mateixa qui prenguéss decisions i responsabilitats. A partir de llavors vam canviar el rumb, ens vam informatitzar i ens vam posar d'acord amb els temps. Avui fins i tot som en tractes per entrar a Internet.”**

Tot i la modernitat dels mitjans, ja fa anys que a El Progreso del Pirineo hi treballen dues dones i tres homes, a part que hi ha una empresa contractada -on tot el personal és masculí- que respon en cas d'avaría greu: **“Jo devia ser una de les dones pioneres en el sector, però la veritat és que no me n'adonava fins que a les reunions hi veia una altra senyora. El tracte amb els senyors era igual; deixaven entrar primer les senyores a la sala, però a banda del respecte i la cavalleriesitat, a l'hora de discutir de quartos no hi havia gaires contemplacions.”** La Josefina afegeix que ella no es defineix com a feminista, sinó que simplement pensa que tothom, pel sol fet de ser persona, té els mateixos drets.

La seva faceta empresarial no ha estat innata sinó que se l'ha forjada amb l'esforç; la nostra protagonista havia fet de mestressa de casa abans de dedicar-se als negocis. A mesura que va veure prosperar l'empresa, però, els fills se li van fer grans, com és llei de vida, i ara se sent satisfeta d'haver-los pogut donar estudis a tots tres; el gran és químic, la mitjana, enginyera agrònoma, i el petit, periodista: **“Algú em va dir que posés el meu fill gran davant l'empresa però ¿i els altres? Tampoc no vaig voler sacrificar la seva carrera, ja ho faria jo sola.”**

Un cop encarrilada la vida dels fills, a ella li va quedar més temps per a dedicar-se a altres tasques, i va escollir la política. Així, la Josefina ha estat presidenta del consell comarcal, i avui n'és la vicepresidenta: **“Tot i que hi ha qui qüestiona aquests òrgans, jo en sóc una defensora aferrissada, i us diré el perquè: a les ciutats no us adoneu de les necessitats dels petits pobles, on hi ha assumptes que s'escapen a l'ajuntament i que, en canvi, pot solucionar el consell, que té, per exemple, competències sobre els camins, sense tenir en compte si són d'un municipi o un altre. No podem esperar que la capital de comarca, tot i la bona voluntat, ho faci tot, perquè no sempre comparteix interessos amb les petites localitats.”** El Consell no és un òrgan de decisió sinó de gestió, i ofereix qualsevol ajuda en qüestió de paperassa: **“La finestreta única és molt còmoda, en una comarca com la nostra.”**

Molt satisfeta i riallera, l'empresària ens explica que durant els quatre anys com a responsable del consell no va deixar res per fer: **“Ara ja em puc retirar, perquè els tres propòsits que tenia en vista ja estan aconplastats: el primer era la carretera cinc-cents.”** Gràcies a aquest enllaç, El Pont de Suert ha pres vida, i és que, segons la Josefina, si la comarca havia de funcionar aquest era un projecte imprescindible: **“Malauradament, només ens interessava a nivell local.”** Això no obstant, ella va fer mans i mànigues per aconseguir-la.

“Després van venir el centre d'assistència primària i la residència d'avis, que ens feien prou falta -afegeix-, i també vaig treballar en altres temes, com el del medi ambient; és clar que cal regulació per no fer disbarats -destruir la natura és pa per a l'avui i gana per a demà-, però d'alguna cosa hem de viure els d'allà dalt, oi? Que si per aquí no pot passar aquesta línia, perquè espatlla el paisatge, que si això, que si allò... Allà dalt a vegades tenim la sensació que els de fora ens volen convertir en una reserva d'índis, i no ens agrada gaire.”

El que sí queda clar és que paradissos com els de la Vall de Boí cal conservar-los al preu que sigui, i no només per al gaudi dels diumengers; la Josefina, com a dona de la terra que és, coneix prou bé els tresors de la seva comarca i sap que natura i progrés no tenen perquè estar renyits. No en va, si la nostra terra va endavant és també gràcies a senyores com la propietària de El Progreso del Pirineo, que han sabut agafar el timó en el moment oportú i menar el país, sempre començant, és clar, per allò que tenim més a prop, la comarca.

Josefina Ribé - El Pont de Suert (l'Alta Ribagorça)